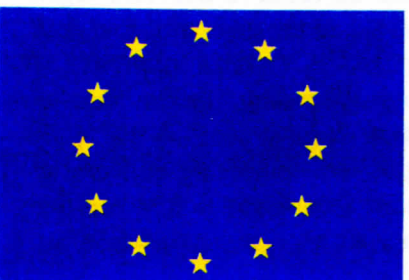
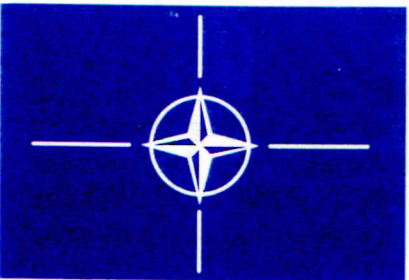

INFO-SCOOP

Elnt de Groot

De stukken die opgenomen worden in de INFOSCOOP komen veelal van de hand van mensen die zich functioneel met die onderwerpen bezig houden. Omdat het resultaat van hun functionele inspanningen veelal deel uitmaakt van officiële stukken en datzelfde resultaat veelal informatief kan zijn voor de werkvloer, heeft de toenmalige C-101 Mipel besloten de INFOSCOOP het daglicht te laten zien. Vervolgens heeft dat er toe geleid dat dit blad op dit moment beschikt over 252 geïnteresseerde adressen. Zoals altijd te lezen is, betreft de inhoud veelal compilaties van diverse stukken, altijd uit "open bronnen" welke ook vermeld worden.

Bij de INFOSCOOP van april dit jaar was een enquête als bijlage gevoegd. Tot dit moment hebben wij slechts 42 reacties binnen gekregen. De mensen die reeds gereageerd hebben wil ik bij deze bedanken, alle overigen wil ik oproepen alsnog te reageren. Uw reacties geven ons een indicatie waar wij staan na de laatste enquête van 1997. Het uiteindelijke resultaat zullen wij u te zijner tijd bekend stellen.

Op het INTRANET is de INFOSCOOP opgenomen onder: <http://10.32.2.118/> (Staf 1 Divisie "7 December"), DGCio, 101 Mipel. In de loop van dit jaar hopen wij het geheel te vervolmaken.

Het onderwerp van de aooi Schuijl is te beschouwen als een update van de

situatie in de FRJ. De aanloop naar diverse verkiezingen, zowel vanuit het gezichtspunt van de directe betrokkenen binnen de FRJ als vanuit de VN, maar ook de inspanningen op het gebied van infrastructuur en het oppen van de werkgelegenheid en economie worden besproken.

Los van allerlei regionale perikelen, hangt de VN-resolutie 1244 als het zwaard van Damocles boven alles wat op dit moment gebeurt aan opbouwactiviteiten en politieke inspanningen. Deze resolutie stelt onder andere dat Kosovo deel blijft uitmaken van Joegoslavië. Op enig moment zal hier invulling aan gegeven moeten worden. Of was het een politiek compromis om de gewelddadigheden van dat moment te beëindigen?

Elnt van Amerom biedt met zijn bijdrage inzicht in de stand van zaken omtrent Cyprus. Welke, relatief recente, historische aspecten zijn van invloed op het ontstaan van de tweedeling van Cyprus? Eind mei vind er een informele ontmoeting plaats tussen de vertegenwoordigers van de Turks- en Grieks Cyprioten. Het feit dat zij niet op officiële basis met elkaar omgaan geeft al aan de de verstandhouding niet geweldig is, maar het is wel weer een stap, hopelijk in de goede richting. Zou een mogelijke verbetering van de verstandhouding tussen Griekenland en Turkije ook positieve consequenties hebben voor Cyprus?

COLOFON

INFO-SCOOP is een maandelijks uitgave van 101 MIpel

Adres: Simon Stevinkazerne, MPC 41 A, Postbus 9012, 6710 HC Ede
Telefoon: 0318-683050/3073/3023
Redactie: Maj H.J.Jacobs, Elnt de Groot, Sgt 1 Vels, Kpl 1 Klaver.

INFO-SCOOP wordt verzonden aan die instanties welke functioneel belang hebben bij actuele informatie.

De inhoud van de **INFO-SCOOP** is volledig samengesteld uit open bronnen. Overname uit deze publicatie is toegestaan mits de bron wordt vermeld.

Indien uw verzendadres is gewijzigd, gelieve dit doorgeven aan repro 101 MIpel (zie bovenstaand adres of telefonisch 031868-3023).

INHOUDSOPGAVE

COLOFON	2
HET VERKIEZINGS- VIRUS IN DE FRJ	2
KOSOVO	2
VERKIEZINGEN	3
SERVIE	5
VOJVODINA	7
MONTENEGRO	7
VERKIEZINGSKOORDS IN DE "CYPRUS-REGIO"	10
DE GARANTIELANDEN VAN CYPRUS	10
VERKIEZINGEN	
GRIEKENLAND	12
VERKIEZINGEN: DE TURKSE REPUBLIEK NOORD-CYPRUS	13
PRESIDENTSVER- KIEZINGEN TURKIJE	14

HET VERKIEZINGSVIRUS IN DE FRJ

Aooi Schuijl
M.m.v. Aooi Brinkman

In het volgende artikel is een opsomming weergegeven van de belangrijkste gebeurtenissen in de FRJ die inherent zijn aan de komende verkiezingen, in de deelrepublieken Servië en Montenegro en de Servische provincies Kosovo en Vojvodina.

Voor dit artikel is o.a. gebruik gemaakt van de volgende bronnen: V O X , B B C - N e w s , d e r Spiegel, Volkskrant, NRC-Handelsblad, International Herald Tribune, Reformatorisch Dagblad, Frankfurter Allgemeine Zeitung en Jane's Intelligence's Review.

KOSOVO

ECONOMIE

Op 25 maart jl. is de heringebruikneming van de 'Stari Trg Mine' (zie blz.5) in het Kopaonikgebergte, in de omgeving van Kosovska-Mitrovica met medewerking van UNMIK en KFOR, weer een stap dichterbij gekomen. UNMIK vroeg KFOR bij deze operatie te assisteren door eenheden de benodigde middelen en veiligheidsuitrusting te laten leveren. De Poolse KFOR eenheid was bereid om mijnwerkerskleding, helmen en overig veiligheidsmateriaal ter beschikking te stellen. Na goedkeuring van de Poolse regering, werden de uitrustingsstukken door de Poolse commandant van het 18e 'Assault Parachute Bataljon' aan Burhan Kavaja, de directeur van de 'Stari Trg Mine' overhandigd.

Kavaja ontvangt de uitrusting uit handen van Poolse KFOR mil.
KFOR Online

De mijn maakt deel uit van het door de Joegoslavische staat beheerde Trepca mijnencomplex en vertegenwoordigde voor het conflict nog een waarde van rond 5 miljard U.S. dollars. In 1999 had Belgrado nog een 5-jarige overeenkomst met een Griekse exploitatiemaatschappij (Mytilinaios SA) gesloten om de mijnen te laten ontginnen. De mijn biedt momenteel voor 250 mensen werkgelegenheid, hoewel er nog veel werk te verzetten is voordat er daadwerkelijk met de productie kan worden aangevangen. De mijn is 800 meter diep, bestaat uit 12 niveaus en haar onderaardse gangenstelsel beslaat ongeveer 200 km. Momenteel staan de twee onderste niveaus onder water en werkt men hard om het resterende water (1 miljoen kubieke meter) uit de mijn te pompen. 'Wanneer het water is weggepompt, zijn we in staat om 16 miljoen ton zink, lood, cadmium en zilver, genoeg voor 20 manjaren te exploiteren, aldus de directeur. Momenteel draagt UNMIK de administratieve verantwoordelijkheid voor alle mijnactiviteiten in Kosovo. Wanneer de mijnen rendabel blijken, dienen de opbrengsten in Kosovo te worden aangewend teneinde een bijdrage te leveren aan de wederopbouw van Kosovo.

UNMIK

Op 11 april jl. heeft de gematigde vertegenwoordiger van de 'Servische Nationale Raad' (SNV), Rada Trajkovic, in Pristina een vergadering van 'Joint Interim Administration Council' (JIAC) van UNMIK bijgewoond. Met haar aanwezigheid doorbrak zij de vier maanden durende boycot die de Kosovo-Serviërs tegen UNMIK hadden ingesteld. Aan deze vergadering namen namens de Kosovo-Albanen, Hashim Thaci en Ibrahim Rugova deel. Volgens de hoogste VN-bestuurder in Kosovo, Bernard Kouchner, is hiermee een belangrijke stap gezet naar een demo-

cratisering van Kosovo. De gematigde vleugel van de SNV vertegenwoordigt gedurende een proefperiode van drie maanden de Kosovo-Serviërs gemeenschap voorlopig in de hoedanigheid van 'waarnemer'.

IAC-vergadering
v.l.n.r. Rada Trajkovic, Rexhep Quosja, Ibrahim Rugova, Hashim Thaci en Bernard Kouchner.
BBC-News

UNMIK meldt dat sinds haar organisatie op 13 juni 1999 gestalte werd gegeven, zij erin geslaagd is verschillende doelstellingen te realiseren. In de 5 regio's en 29 gemeenten is een bestuur geïnstalleerd, 42 politiebureaus over heel Kosovo verspreid en bemand en ongeveer 70.000 ambtenaren aangesteld. De registratie en uitgifte van kentekenbewijzen van personenauto's verloopt volgens plan en in Pristina is in januari de eerste commerciële bank (Micro Enterprise Bank) geopend. De opleiding van potentiële politieagenten voor het 'Kosovo Police Service' verloopt volgens scenario: twee klassen met een totaal van 350 rekruten (20% vrouwen en 15% behorende tot een etnische minderheid) hebben de door de OVSE geleide opleiding in Vucitran reeds voltooid.

Een derde opleidingsklas, bestaande uit 230 cadetten, heeft de opleiding nagenoeg afgerond en zal gedurende 19 weken begeleid door VN-politie praktische ervaring opdoen. Van deze lichte maken 56 vrouwen (vijftien Kosovo-Serviërs, vier moslims, twee Bosniacs, een Macedoniër en een Turk) uit.

De politie school draait nu twee klassen tegelijk, waarvan de vierde klas uit 219 studenten bestaat en halverwege de opleiding is, terwijl een vijfde (347 studenten, waaronder drieëntwintig Kosovo-Serviërs en tweeën-

veertig vrouwen) met de opleiding zal beginnen. De staf is inmiddels uitgebreid tot 172 instructeurs uit 20 landen. Er wordt naar gestreefd om uiteindelijk te komen tot een totaal aantal van 4000 agenten.

Op het juridische vlak valt te melden dat er al bijna 300 rechters en procureurs zijn benoemd, waarin buiten de Kosovo-Albanezen, ook de Bosniaks, Roma's en Turken zijn vertegenwoordigd. Binnen enkele maanden wordt een tweede benoeming van nog eens 200 rechters en procureurs verwacht. Tevens zal worden getracht om ook de Kosovo-Serviërs voor een benoeming te interesseren. In juni komt er in Pristina een speciale rechtbank voor de berechting van oorlogsmisdaden in Kosovo. Deze rechtbank zal zich concentreren op wreedheden die in 1998 en 1999 (voor de luchtoorlog van de NAVO) zijn begaan. Dit hof moet de Kosovaarse rechtbanken ontlasten die worden overstelpt met misdrijven die na de luchtacties van de NAVO boven Joegoslavië zijn gepleegd.

In de uiterst gevoelige situatie rond Kosovska-Mitrovica heeft UNMIK tenslotte een belangrijke stap gezet om de rust rond de stad te herstellen. Met het in gebruik nemen van een voetgangersbrug is de Kosovo-Albanese gemeenschap in staat hun 'enclave', de drie flats in het noordelijk stadsdeel, zonder gebruikmaking van de, door de Kosovo-Serviërs bewaakte, bestaande brug te bereiken. Ook deze nieuwe voetgangersbrug zal door KFOR worden bewaakt.

De bestaande brug over de Ibar
Internet

POLITIEK

In Pristina is op 17 april een prominente voormalige commandant van het inmiddels opgeheven UCK vermoord. Besim Mala, ex-commandant in de centrale Drenica-regio, bolwerk

De nieuwe voetgangersbrug
Der Spiegel 16/2000

van Albanese separatisme, en sinds de ontmanteling van het UCK, een van de meest vooraanstaand officieren van het 'Kosovo Beschermingskorps' (TMK/KPC), werd tijdens een schietpartij na een ruzie in een restaurant doodgeschoten. Hierbij vielen ook twee gewonden. Volgens een woordvoerder van de VN-politie speelde de ruzie zich af tussen Mala en de twee anderen. Over de aanleiding van de schietpartij werd door de autoriteiten niets bekend gemaakt. Mala werd door TMK-leden de laatste eer bewezen tijdens de begrafenis op 19 maart op het 'Martir's Begraafplaats' in Polac, gelegen in centraal Kosovo.

TMK-lid draagt gedenkplaat van Besim Mala

BBC-News

VERKIEZINGEN

KOSOVO GAAT NAAR DE STEMBUS

In Kosovo worden komende herfst gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Dat heeft Bernard Kouchner, Hoofd van de VN-missie in Kosovo, op 6 maart in New York bekend gemaakt. Deze verkiezingen worden gezien als een essentiële stap op weg naar de vestiging van een rechtsstaat in Kosovo. Met deze stap komt er te-

vens een vorm van samenleving van de Kosovo-Albanese meerderheid en de etnische minderheden. Eind maart zal de OVSE een aanvang maken met de registratie van de kiezers. In een toespraak tot de VN-Veiligheidsraad deed Kouchner een dringend beroep op de internationale gemeenschap om haar politieke doelen in Kosovo te definiëren. Nog steeds is het niet duidelijk welke status Kosovo op de langere termijn moet krijgen. In de VN-Resolutie 1244 van vorig jaar staat dat **Kosovo als autonome provincie deel uitmaakt van Joegoslavië** (er werd dus niet gesproken over een bepaalde band met Servië), maar de resolutie zegt niet hoe de autonomie er uit moet zien. Ruim een jaar later blijkt dat men destijds ook geen rekening heeft gehouden met de etnische spanningen in Kosovo. *'Die status quo, kan niet lang blijven voortbestaan. De Veiligheidsraad moet vaststellen wat bedoeld wordt met de "substantiële autonomie" die Kosovo binnen Joegoslavië zal gaan krijgen'*, aldus Kouchner. Het is overigens nog maar de vraag of Kosovo als autonome provincie binnen Joegoslavië kan bestaan nu de Joegoslavische overheid vorig jaar heeft getracht de Kosovo-Albanese massa's te deporteren ('Operatie Hoefijzer'). De autonomie voorziet in een eigen grondwet, een eigen rechtspraak en een eigen bestuurssysteem. *'Dit is alleen mogelijk als er een minimum aan wederzijds vertrouwen bestaat tussen de regeringen in Pristina en Belgrado'*, aldus Kouchner.

Van de zijde van Thaci en zijn PPK, hoeft men niet verwachten dat zij goedkeuring zullen verlenen aan een hernieuwd toetreden tot de Joegoslavische federatie. Een andere belangrijke K-Albanese politicus, de voormalige plaatsvervangend bevelhebber van het TMK, Ramush Haradinaj, thans voorzitter van de 'Alliantie voor de Toekomst van Kosovo' (AAK) heeft zeker geen behoefte aan een hereniging met de federatie. Na zijn vertrek uit de TMK, richtte hij zijn eigen politieke partij op, die hoogstwaarschijnlijk een koers zal varen tussen de LDK van Rugova en

de PPK van Thaci. Onlangs sloot Haradinaj een coalitie (AAK) met enkele nationalistisch getinte K-Albanese partijen: LPK (Popular Movement of Kosovo), LKCK (National Movement for Liberation of Kosovo) en de PPK (Parliamentarian Party of Kosovo).

Zelfs de als gematigd politicus bekend staande K-Albanese leider en ex-president, Rugova, heeft in een interview met het Duitse 'Der Spiegel' verklaard alleen nog over onafhankelijkheid te willen praten. *'Belgrado beschikt nog steeds over een sterk militair potentieel, De NAVO heeft het Servische leger niet vernietigd. Milosevic' hoofddoel blijft de destabilisering van Kosovo.'* Op de vraag of Kosovo, dat volkenrechtelijk nog steeds deel uitmaakt van Joegoslavië, bij een afscheiding van Montenegro de mogelijkheid aangrijpt om zich onafhankelijk te verklaren, antwoordt Rugova: *'...we zijn toch al uit de federatie...De VN-resolutie 1244 was een compromis om de oorlog in Kosovo te beëindigen, waarin de onafhankelijkheid in de toekomst tevens niet werd uitgesloten. De deuren daartoe staan open. Alles anders dan onafhankelijkheid is voor ons onbespreekbaar'*. Wanneer de internationale gemeenschap desondanks vasthoudt aan haar besluit om Kosovo binnen de federatie te houden, zal er een nieuwe oorlog uitbreken.

Ex-President Rugova
Der Spiegel 16/2000

'Wij allen, het gezamenlijke Kosovaarse volk, zullen de barricaden opgaan en er zullen ook politici

opstaan die de hereniging zullen eisen van alle Albanese in één staat. In Macedonië leven ook 35% Albanese en in Montenegro neemt de Albanese populatie sterk toe. Wij zijn een verdeeld volk', aldus Rugova.

KIESREGISTRATIE

De verkiezingen zullen onder auspiciën van de OVSE worden gehouden. Hiertoe zijn er door de OVSE enkele regels opgesteld waaraan de deelnemende partijen zullen moeten voldoen. De organisatie rond de verkiezingen, zal door de Nederlandse diplomaat Daan Everts, in de hoedanigheid van 'Hoofd van de OVSE in Kosovo', worden geleid. Op 10 december 1999 werd in een 'agreement' bekend gesteld dat de twee UNMIK-pilaren 'Civiel Bestuur' (geleid door de Duitse diplomaat Tom Koenigs) en de 'Democratisering en Wederopbouw' (Daan Everts) hun krachten zullen bundelen in een commissie genaamd 'Joint Registration Taskforce' (JRT). Deze commissie, die zich in Pristina zal vestigen, is verantwoordelijk voor de planning, herijking en uitvoering van een civiele registratie ('volkstelling') en kiesregistratie, alsmede de registratie van de uit Kosovo gevluchte burgers, teneinde te komen tot geloofwaardige verkiezingen. De civiele registratie is essentieel om de openbare diensten de gelegenheid te geven om aan de hand van deze gegevens een complete kieslijst te kunnen samenstellen. Deze registratie zal gedurende het voorjaar en zomer van dit jaar op 400 locaties over heel Kosovo gespreid, plaats gaan vinden. Wanneer men kan aantonen een inwoner van Kosovo te zijn wordt een identificatiekaart verstrekt. Om als inwoner van Kosovo te worden aangemerkt dient men aan een aantal criteria te voldoen:

- Hij/zij moet in Kosovo geboren zijn of tenminste aan kunnen tonen dat een van de ouders in Kosovo geboren is;
- aan kunnen tonen dat hij/zij gedurende een aaneengesloten periode van vijf jaar in Kosovo heeft gewoond;
- vaststelling dat hij/zij met geweld uit Kosovo werd verdreven en daardoor niet meer in staat is de benodigde do-

cumenten te overleggen.

De JRT biedt hen die momenteel niet meer in Kosovo wonen, de mogelijkheid om eveneens geregistreerd te worden zodat zij tijdens de verkiezingen ook hun stem uit kunnen brengen. Hiervoor moeten zij wel kunnen aantonen dat zij vóór 1 januari 1998 in Kosovo hebben gewoond en dit met behulp van hun identificatie en overige documenten kunnen staven. De JRT zal 3000 lokale stafleden aantrekken om die registratie in goede banen te leiden. Met ingang van 29 maart zullen de Kosovaren door middel van radionieuwsberichten (KFOR's 'Galaxia Radio') op de hoogte worden gesteld van de mogelijkheid zich te laten registreren. Dit radiostation zal ook het zuidelijke deel van Servië alsmede een klein gedeelte van het oosten van Montenegro bestrijden.

ationale experts en zijn hiertoe aangesteld op grond van hun expertise en zeker niet uit politieke overwegingen. De commissie is als volgt samengesteld:

-drie niet-politiek gebonden leden. Hiertoe leveren drie onafhankelijke Kosovaarse instellingen elk een vertegenwoordiger: het 'Instituut voor de Statistiek', een Non Governmental Organisation (NGO) en de media;

-vier leden die de partijen of gemeenschappen vertegenwoordigen in het 'Interim Administrative Council (IAC): Thaci's PPKD ; Rugova's LDK en de onafhankelijke LBD van Rexhep Qosja. De Kosovo-Servische vertegenwoordiger heeft zich nog niet aangemeld;

-de overige etnische minderheden worden door een Bosniak en een Turk vertegenwoordigd;

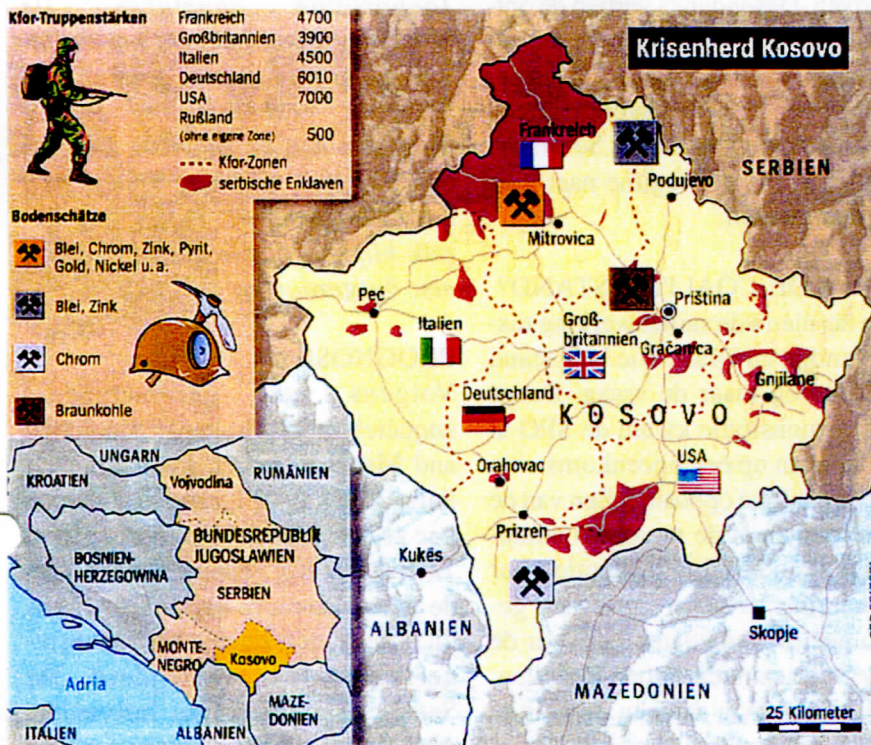
Democratisering en Wederopbouw ')

De commissie is belast met de supervisie over de verkiezingen en zal hiertoe een aantal regels opstellen, ten einde te garanderen dat deze ook onpartijdig worden geregistreerd en eerlijk zullen verlopen.

SERVIE

OPPOSITIE VAN BOMAANSLAG BESCHULDIGD

Na de bomaanslag op het partijbureau van de 'Socialistische Partij' (SPS) in Belgrado, die in de nacht van 11 april jl. plaatsvond, is de spanning tussen de oppositionele partijen en Belgrado verder opgelopen. Verschillende partijleden van de SPS beschuldigden de oppositie van de aanslag. De voorzitter van de plaatselijke partijafdeling, wiens bureau door de aanslag overigens licht werd beschadigd, sprak van 'een zuiver terroristische actie'. De beschuldiging werd door de oppositie van de hand gewezen. Een woordvoerder benadrukte dat niemand uit de rijen van de oppositie in staat is zo'n aanslag technisch uit te voeren. Volgens een politiewoordvoerder zijn drie personen gearresteerd. Twee mannen waren in bezit van een Hongaars paspoort en de derde droeg Kroatische en Montenegrijnse documenten bij zich. De woordvoerder meende dat hiermee bewezen is dat buitenlandse geheime diensten in Servië actief zijn. Dat het niet tot deze aanslag beperkt zal blijven, blijkt uit een nieuwe aanslag op een hooggeplaatste vertrouweling van president Milosevic. Nadat dit jaar al eerder Zeljko Raznjatovic (Arkan), Pavle Bulatovic (Joegoslavische Minister van Defensie) en Branislav Lainovic (een voormalige Servische paramilitaire leider) werden vermoord, werd op 25 april Zivorad Petrovic het doelwit van een aanslag. De 62-jarige Petrovic werd volgens Studio B door twee onbekenden neergeschoten toen hij zijn ouderlijke woning in Belgrado verliet. Het hoofd van de Joegoslavische nationale luchtvaartmaatschappij JAT, was lid van de neo-communistische partij van Milosevic's vrouw, Mirjana Markovic. Hij stond verder bekend als een per-

resterende Kosovo-Servische "enclaves"

Der Spiegel 16/2000

KOSOVO CENTRAL ELECTION COMMISSION

Op 18 april jl. is de organisatie, die belast wordt met de daadwerkelijke uitvoering van de verkiezingen, voor het eerst in Pristina bijeengekomen. Deze commissie, 'Kosovo Central Election Commission' genaamd, zal bestaan uit negen lokale en drie inter-

-drie internationale experts zullen de commissie completeren.

De Kosovo Central Election Commission zal zoals eerder is vermeld, worden geleid door de Nederlandse ambassadeur, Daan Everts, in zijn hoedanigheid als 'Deputy Special Representative for Institution-Building' ('Vertegenwoordiger voor de

soonlijk vriend van de familie Milosevic. Onlangs had Petrovic nog bekend gemaakt dat de JAT zou worden genationaliseerd door de financiële perikelen als gevolg van de internationale sancties.

BELGRADO TREKT ZICH NIETS AAN VAN DE DEMONSTRATIES

De 17 oppositiepartijen, studentenbeweging, onafhankelijke vakbonden en media en overige bondgenoten kondigden aan op 14 april grootscheepse demonstraties te zullen organiseren, waarbij verschillende prominenten zoals de kerkelijke leiders, afgevaardigden uit de studentenvereniging 'Otpor' (Verzet) en uit de journalistiek aanwezig zullen zijn. Uit een opiniepeiling, gehouden door het 'Sociaal Wetenschappelijk Instituut Belgrado', werd aan 1500 representatieve burgers hun mening gevraagd. Aan hen werd o.a. de mening gevraagd over:

- de huidige situatie in de Joegoslavische federatie;
- het Milosevic-regime;
- hun politieke voorkeur tijdens de verkiezingen.

Meer dan tweederde van de geënquêteerden was ontevreden met de huidige stand van zaken, slechts 19% kon zich in het regeringsbeleid van Milosevic vinden. Wanneer de oppositie erin zou slagen hun rijen gesloten te houden zou liefst 46% van de ondervraagden zijn of haar stem op de oppositie uitbrengen. De regeringscoalitie (Milosevic'socialistische partij SPS, de extreem-nationalistische SRS van Seselj en de neo-communistische partij van Mirjana Markovic, JUL) komt niet verder dan 23%.

Uit heel Servië trokken op 14 april tussen de 70.000 tot 100.000 demonstranten naar Belgrado op om Milosevic te dwingen vervroegde verkiezingen uit te schrijven. Hoewel de regering alles in het werk stelde om het de demonstranten zo moeilijk mogelijk te maken Belgrado te bereiken, lukte het hen toch de demonstratie bij te wonen: de politie controleerde bussen met demonstranten in de voorsteden van Belgrado; personenauto's met een kenteken van buiten de stad

werden aangehouden en doorzocht. Een aantal buitenlandse journalisten die de demonstratie wilden bijwonen, werd de toegang geweigerd.

Een half jaar geleden mislukten de protestbijeenkomsten doordat de belangrijkste oppositieleiders, Djindjic en

Djindjic en Drashovic verenigd?
Internet

Draskovic elkaar voortdurend in de haren vlogen. Ditmaal drukten zij elaar de hand om de menigte te tonen dat zij hun rivaliteit ter zijde hadden geschoven. Desondanks verliep de ontmoeting stroef; de rivalen keken elkaar nauwelijks aan. Met de parlementaire- en presidentsverkiezingen hopen de oppositie en het Servische volk het Milosevic regime naar huis te kunnen sturen.

HOUDT DE COALITIE STAND?

Of de hernieuwde samenwerking tussen Djindjic en Draskovic lang stand houdt is nog maar de vraag. Daags na de demonstratie kwam de SPO al niet opdagen op een bijeenkomst van de gezamenlijke oppositie. Een van de geschilpunten is de te volgen strategie. Djindjic en zijn 'Alliantie voor Verandering' wensen nu al een gecombineerde kandidatenlijst voor de lokale verkiezingen samen te stellen, terwijl Draskovic aan een dergelijke lijst pas wil denken wanneer de verkiezingen daadwerkelijk aan de orde zijn en dan nog een lijst die door de partijleiders wordt samengesteld. Vojislav Kostunica, een andere belangrijke oppositieleider, stelde voor gescheiden kieslijsten te hanteren

De kersverse samenwerking blijkt echter heel broos en dreigt stuk te lopen: Draskovic: 'Begin dit jaar spraken we af te strijden voor verkiezingen op alle niveaus: lokaal, nationaal en federaal. Nu dreigt de Alliantie akkoord te gaan met al-

leen lokale verkiezingen. Wij accepteren dat niet. De oppositie heeft ongeveer 1.8 miljoen stemmen nodig om een meerderheid in het Servische parlement te behalen. Eén miljoen mensen stemt op mijn partij.... Wij zijn de grootste oppositiepartij. De Serviërs hebben bij de laatste verkiezingen in 1997 op ons gestemd. Djindjic en ik hadden een gentlemen's agreement. Ik zou hem steunen om burgemeester van Belgrado te worden, hij zou mij steunen om president van Servië te worden. Hij werd burgemeester en liet mij vervolgens vallen'. Op de vraag wat hij zal doen als Milosevic alleen lokale verkiezingen toestaat, antwoordde Draskovic: 'Ik durf daar niet aan te denken. Blijft Milosevic aan, dan zal Montenegro zijn eigen weg gaan en op afscheiding van Joegoslavië aansturen. De Montenegrijnen hebben immers laten weten niet mee te werken aan federale verkiezingen, zolang Milosevic aan de macht is. Dan zal ook Kosovo, dat nog steeds aan Servië toebehoort, buiten ons bereik blijven. In die gevallen dreigt een burgeroorlog'

PROGNOSE

Volgens een gerenommeerd enquêtebureau (Strategic Marketing and Media Research Institute) weet liefst 39% van de kiezers nog niet op wie ze hun stem zullen uitbrengen en 12% zegt niet te zullen stemmen. Aan de andere kant is de oppositie, volgens dit bureau, nog slechts 5% van de regeringscoalitie verwijderd. De Servische minister van Informatie, Aleksander Vucic, maakte na afloop van de demonstratie duidelijk dat het regime niet zal toegeven aan de eis van de oppositie en niet onder de indruk is geraakt van de demonstratie. 'Noch de Servische regering, noch het parlement, noch enig ander staatsorgaan is een radiostation dat verzoeknummers ten gehore brengt en verkiezingen uitschrijft naar iemands grillen', aldus de minister. Hij zei op de massademonstratie van de oppositie 'niets intelligents' te hebben gehoord. De

opkomst bij de demonstratie was volgens de minister bovendien zo klein dat *'is aangetoond dat het volk de pro-Amerikaanse partijen niet vertrouwt'*. Hiermee is duidelijk dat de regeringspartijen de verkiezingen zullen winnen. Het regime heeft via de door hen gecontroleerde staatsmedia de oppositieleiders uitgescholden. De staatsmedia beschreef de demonstratie als *'onbetekenend'* Mirjana Markovic (JUL), de echtgenote van Milosevic omschreef de leiders als *'monsterlijke voorstanders van geweld en van de volledige oorlog tegen hun politieke opponenten'*. Ondanks de kritiek van regeringszijde en de minder massale opkomst, oordeelde Draskovic, dat *'het volk de psychologische barrière van de angst'* achter zich heeft gelaten. Een greep uit zijn redevoering tot de menigte: *'Servië wordt gedood onder de last van een miljoen vluchtelingen en daklozen, omdat we door de rest van de wereld worden geïsoleerd als een land waar de pest heerst. We willen dit veranderen. We willen de langzame dood van ons land stoppen, en de verscheuring van onze staat'*. Djindjic onderstreepte de uitspraak van zijn rivaal maar wees ook naar de broze verhoudingen binnen de oppositionele alliantie: *'Alle bezorgde mensen in Servië kijken naar ons en vragen zich af of we voldoende verenigd zijn om veranderingen af te dwingen. Ons antwoord luidt: 'Sluit jullie bij ons aan en we zullen sterk genoeg zijn'*, aldus Djindjic tot de menigte. De toespraak werd door het onafhankelijke radiostation B-92 uitgezonden.

Voor de herfst van dit jaar, een datum is nog niet genoemd, staan gemeenteraadsverkiezingen gepland. Verkiezingen voor het federale Joegoslavische parlement (mogelijk september 2001, in Servië en in Montenegro) en tenslotte de presidentsverkiezing in december 2002. Bij de gemeenteraadsverkiezingen zal het regime alles in het werk stellen om de nederlaag die het in de meeste Servische steden in 1996 leed, te 'corrigeren'. De parlements-

verkiezingen kunnen als een farce worden beschouwd omdat de hervormingsgezinde Montenegrijnen in geen enkele federatieve instelling meer vertegenwoordigd zijn. Tenslotte de presidentsverkiezingen in Servië, hier moet nog maar worden afgewacht of de huidige zwaar zieke president Milutinovic zijn ambt nog kan hervatten. Tot federaal president kan Milosevic in ieder geval niet meer worden herkozen, omdat hij zijn tweede ambtstermijn er dan op heeft zitten.

VOJVODINA

POLITIEKE COUP SERVIERS

In de nacht van 6 april jl. hebben raadsleden en wethouders van de Servische stad Zrenjanin in de Vojvodina zich in het gemeentehuis gebarricadeerd. Zij behoren tot de oppositiepartijen en uitten met deze actie hun ongenoegen tegen de ontvoering van wethouder Jano Svetlik. Een dag geleden werd de wethouder door onbekenden in een auto gesleurd en uren door de stad rondgereden. Tijdens diens afwezigheid zetten Milosevic' getrouwe aanhangers het stadsbestuur af en benoemden een nieuw college van louter regeringsgetrouwe politici. Dit was mogelijk geworden doordat zij door de afwezigheid van Svetlik over een meerderheid in de raad beschikte. Het aantal zetels in de gemeenteraad werd vervolgens met drie verminderd (tot 67) waardoor de positie van de 'Socialistische Partij van Servië' (SPS) werd versterkt. Duizenden inwoners van Zrenjanin demonstreerden de volgende dag tegen de ontvoering en het afzetten van het stadsbestuur. De wethouders en raadslieden die zich in het gemeentehuis hadden verschanst, werden door bewakers naar de bestuurskamer gedrongen en aldaar opgesloten. Om te voorkomen dat de raadslieden het publiek konden toespreken, werden de balkondeuren dichtgetimmerd.

Deze coup is waarschijnlijk het gevolg van het feit dat twee wethouders van de SPS steeds vaker de zijde van de oppositie kozen, waardoor de heer-

schappij van de socialisten, tijdens de lokale verkiezingen later dit jaar, in gevaar zou kunnen komen. Geruime tijd bestaat de vrees al dat Milosevic de provincie naar het voorbeeld van Kosovo zal 'zuiveren' en dat een nieuwe burgeroorlog niet uitgesloten dient te worden.

MONTENEGRO

IN DE LENTE BEGINT ALTIJD DE OORLOG

In het ruige bergachtige noorden van Montenegro ligt Kolasin. Dit is het terrein van Momir Bulatovic, de Montenegrijnse steun en toeverlaat van Milosevic. In dit plaatsje regeert zijn partij de SNP en is de DPS van de Montenegrijnse president Djukanovic in de minderheid. Afgelopen zomer kwam het hier tot een confrontatie tussen de aanhangers van Bulatovic en Djukanovic. Er werd een avondklok ingesteld en na verloop van tijd kalmeerden de gemoederen. Eenheden van het 7e MP Bataljon (militaire politie), een speciale eenheid van het Joegoslavische leger, bestaande uit ca. duizend fanatieke en goed getrainde aanhangers van het Milosevic-regime, zijn in het noorden van Montenegro gelegerd. Hervormingsgezinde Montenegrijnen nemen de aanwezigheid van dit bataljon serieus en beschouwen het als een extra dreiging van Belgrado. Wanneer Belgrado van zins is de regering van president Djukanovic omver te werpen, zal men niet in eerste instantie het federale leger inzetten, doch gebruik maken van para-militaire en/of speciale politie eenheden zoals dit 7e MP Bataljon. In Nis heeft Milosevic bovendien de beschikking over de snel inzetbare luchtlandingsbrigade. De Montenegrijnse overheid beschikt als tegenwicht tegen het officiële Joegoslavische 2e Leger (ca. 14.000 man) en de duizend man van het 7e MP Bataljon, over twintigduizend goed getrainde en redelijk bewapende politiemannen. (MMUP). De aanwezigheid van het 7e MP Bataljon belooft zoals eerder gezegd niet veel goeds. Montenegro leeft *'aan de rand van de vulkaan'*, aldus de

Internationale Crisisgroep. Vooralsnog gebeurt er weinig, afgezien van enkele 'incidenten'. Het grote verschil met Bosnië en Kosovo is de facto een confrontatie tussen het orthodoxe Servië en hun orthodoxe Montenegrijnse broedervolk. Hierdoor is het merendeel van de Montenegrijnen niet bevreesd dat het 2e leger de wapens tegen hen zal opnemen. Edoch hun optimisme wordt getemperd doordat Belgrado gedurende de laatste maanden verschillende kaderleden uit dit leger heeft vervangen door geharde ex-Kosovo veteranen. De chef-staf van het Joegoslavische leger, generaal Nebosja Pavkovic, verzekerde tijdens een interview met een pro-Milosevic gezinde tv-station ('Vesti') dat *'het leger nooit tegen de burgerbevolking zal optreden'*. Hij zei wel dat 'speciale eenheden' binnen het leger met het meest moderne materiaal zijn en worden uitgerust, net zoals in de legers van de omringende landen het geval is.

De regering-Djukanovic probeert haar eigen koers te varen en tegelijk Servië niet zover te provoceren dat het daadwerkelijk tot actie overgaat. Er zijn genoeg redenen die Belgrado hiertoe kan doen overgaan:

- een stemmenverlies van de Belgrado-gezinde SNP (Bulatovic) tijdens de verkiezingen in Podgorica en Herceg Novi, wat zou inhouden dat Belgrado de strijd op het politieke vlak niet meer kan winnen;

- het verdwijnen van de dinar als wettig betaalmiddel in Montenegro, waardoor Belgrado niet meer in staat is het leger (2 VJ) te betalen;

- een mogelijke olievondst voor de Montenegrijnse kust die Montenegro de broodnodige economische middelen verschaft en tevens haar strategische waarde vergroot.

Van internationale zijde probeert Montenegro intussen morele, politieke en financiële steun te verwerven. Dit jaar heeft Djukanovic Groot-Brittannië en Duitsland bezocht, terwijl premier Vujanovic de VS aandeed. De Montenegrijnse regering heeft inmiddels met Slovenië, Macedonië en het van Tudjman bevrijde Kroatië, rela-

ties aangeknoopt. Tenslotte werd met Albanië een overeenkomst omtrent het openstellen van een grenspost (Bozaj) gesloten. Maar verder dan een toezegging van een Britse oliemaatschappij om Montenegro met een eventuele oliewinning in de Adriatische Zee bij te staan, kwam het niet. Alle hoop van Montenegro is nu gevestigd op de steun van het 'Stability Pact for South Eastern Europe' In Brussel heeft eind maart een vergadering van de Europese Unie plaatsgevonden, waarin de financiering ten behoeve van de wederopbouw op de Balkan werd besproken. Hierin werd door de EU voorgesteld in de periode 2000 tot 2006 elf miljard DM voor de door de oorlog geteisterde regio beschikbaar te stellen. Ook Servië zal in de 'post-Milosevic' periode op financiële steun kunnen rekenen. Albanië, Macedonië en Montenegro gezamenlijk 4,4 miljard DM, waarvan Montenegro in de komende zeven jaar 40 miljoen DM. De EU zal er nauwlettend op toezien dat de gelden ook daadwerkelijk in Podgorica aankomen. Vooralsnog zullen er op 3 mei in het Europese parlement nog de nodige discussies moeten worden gevoerd teneinde de goedkeuring van dit voorstel te bewerkstelligen, omdat met name Berlijn en Parijs zich nog verzetten.

Al met al heeft de Montenegrijnse president de langverwachte beslissing over onafhankelijkheid wijselijk in de ijskast gezet.

VERKIEZINGEN

In Montenegro heeft de federale premier Momir Bulatovic, met het oog op de verkiezingen in de hoofdstad Podgorica (Titograd) en Herceg Novi, zijn SNPCG een coalitie laten vormen met de JUL geleid door Milosevic' vrouw, Mirjana Markovic en de nationaal-extremistische partij SRS van Vojislav Seselj. Hiermee hoopt Bulatovic een blok te vormen tegen de regeringscoalitie 'For a Better Life' van de huidige president en tegenstander Milo Djukanovic. Of Bulatovic met deze coalitie, die hij zijn partij de facto opdrong, succes zal hebben is twijfelachtig, temeer daar

zijn beslissing door verschillende van zijn partijleden wordt bekritiseerd. Zij vrezen dat deze samenwerking hen stemmen zal gaan kosten omdat de JUL en de SRS deel uitmaken van het Milosevic-regime en de economische sancties van Belgrado richting Montenegro veel kwaad bloed onder de Montenegrijnen heeft gezet.

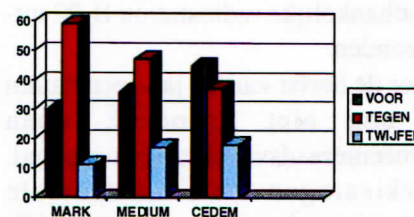
Op 11 juni a.s. zullen de verkiezingen plaatsvinden. De SNP is de grootste oppositiepartij, ontstaan uit de DPS, toen Bulatovic en zijn getrouwen uit onvrede met de verkiezingsoverwinning van Djukanovic de partij verlieten en besloten een eigen partij (SNP) op te richten. De SNP wenst geen verandering van de federale status en wijzen alle hervormingsplannen en voorstellen omtrent een mate van onafhankelijkheid af. Ofschoon de partij de federale belangen nastreeft, is een niet te verwaarlozen aantal prominente partijleden van Montenegrijnse afkomst. Hun grootste aanhang vinden we voornamelijk terug in het noordelijke (bergachtige) deel van Montenegro.

Ter afsluiting een bijgevoegd overzicht van enkele enquêtes die in Montenegro hebben plaatsgevonden, waarin men werd gevraagd voor of tegen onafhankelijkheid te zullen stemmen:

- Mark Plan Poll gehouden eind januari 2000

- Medium Agency Poll eind december 1999

- CEDEM Poll (de meest betrouwbare enquête) eind december 1999

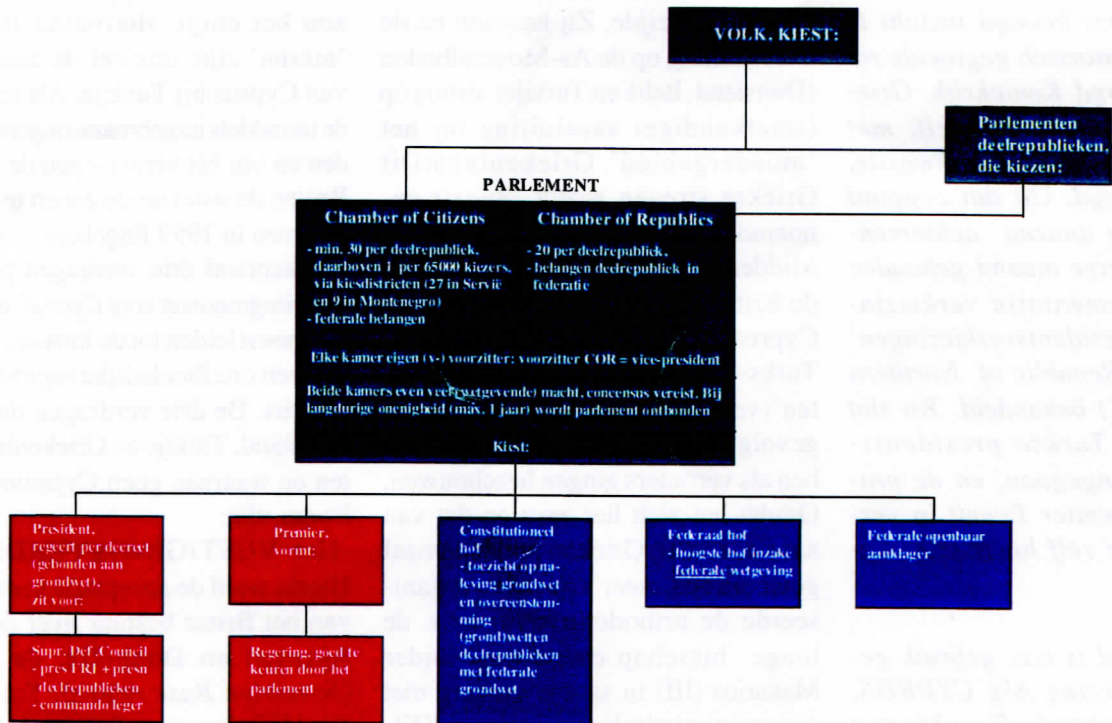

Overzicht enquêtes in Montenegro

3 Migp

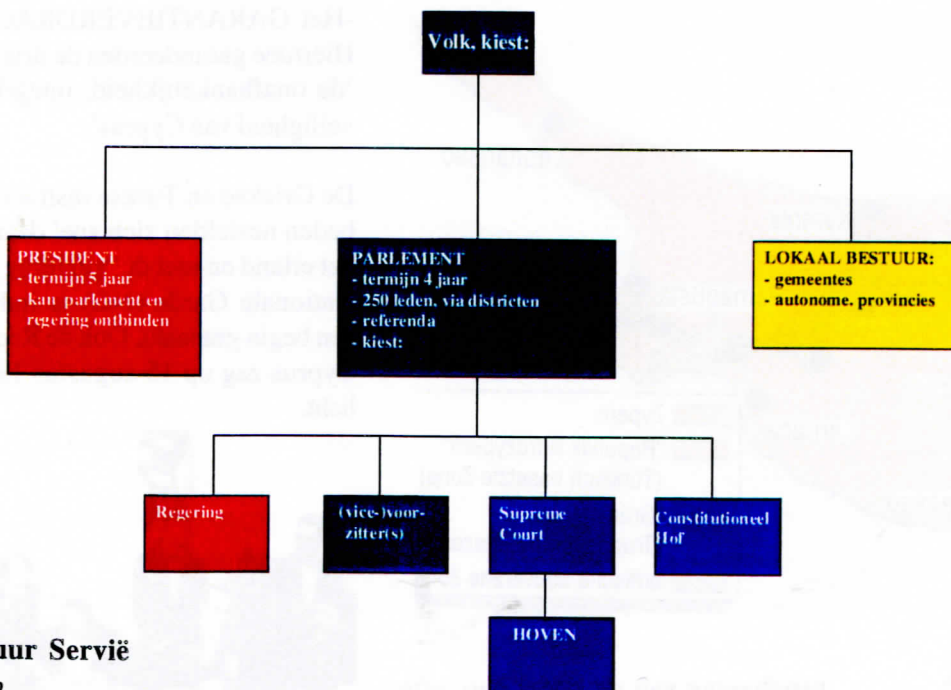
FRJ

Structuur van de Joegoslavische Federatie

3 Migp
 Tlnt S.Hiemstra

Servië

Structuur Servië

3 Migp
 Tlnt S.Hiemstra

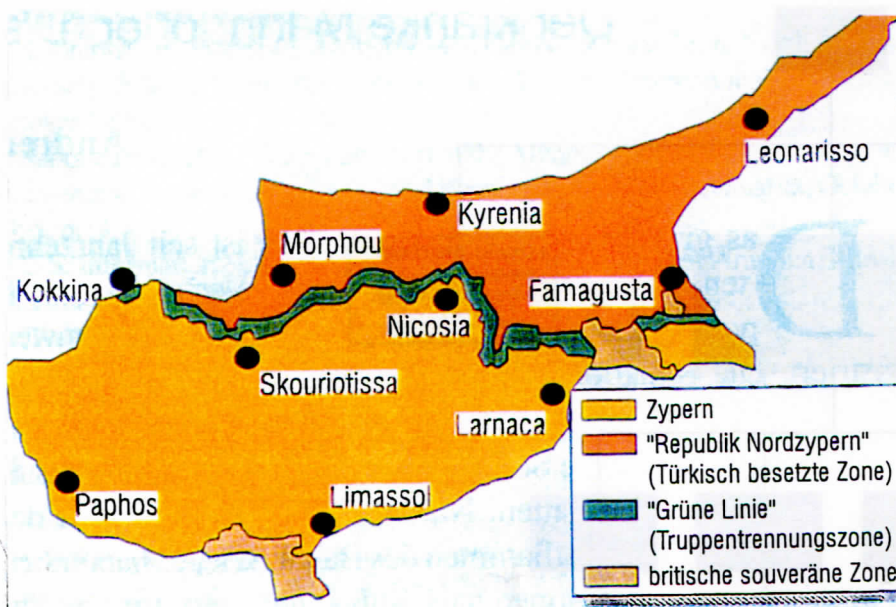
VERKIEZINGSKOORTS IN DE "CYPRUS-REGIO"

Elnt D.A. van Amerom

Met het artikel 'CYPRUS-REGIO' wordt allereerst beoogd inzicht te geven in de historisch gegroeide rol die Het Verenigd Koninkrijk, Griekenland en Turkije zichzelf, met betrekking tot de Cyprus-kwestie, hebben opgelegd. Uit dat oogpunt bezien worden daarna achtereenvolgens de vorige maand gehouden Griekse parlementaire verkiezingen en de 'presidentsverkiezingen' in de Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC) behandeld. Tot slot wordt op de Turkse presidentsverkiezingen ingegaan, en de problemen die premier Ecevit in verband daarmee zelf heeft opgeroepen.

Voor dit artikel is o.a. gebruik gemaakt van: Lezing Alg CYPRUS, NRC Handelsblad, Frankfurter Allgemeine, International Herald Tribune, ÖMZ 1/97-2/97 en 2/98, de Volkskrant, Algemeen Dagblad, Legerkoerier, Publikatie Press and Information Centre Cyprus, Internet (CNN, Cyprus PIO).

DE GARANTIELANDEN VAN CYPRUS

HISTORISCH GEGROEID
Tijdens de Tweede Wereldoorlog

vochten veel Grieks-Cyprioten aan de Geallieerde zijde. Zij hoopten na de overwinning op de As-Mogendheden (Duitsland, Italië en Turkije) alsnog op (staatkundige) aansluiting bij het 'moedergebied' Griekenland. Dit Griekse streven wordt 'enosis' genoemd. Na de vijandelijkheden in het Middellandse Zeegebied benoemden de Britten, die het VN-mandaat over Cyprus hadden gekregen, echter veel Turks-Cyprioten op bestuurlijke posten (verdeel-en-heers politiek). Het gevolg was dat de Grieks-Cyprioten hen als verraders gingen beschouwen. Omdat het zich liet aanzien dat van aansluiting bij Griekenland helemaal geen sprake meer zou zijn, organiseerde de orthodoxe kerk o.l.v. de jonge bisschop en politiek leider Makarios (III) in samenwerking met de communistische beweging AKEL een referendum (januari 1950). Hierin werd de bevolking gevraagd hun standpunt ten aanzien van 'enosis' kenbaar te maken. Het resultaat was dat 96% van de Grieks-Cypriotische bevolking zich uitsprak vóór samengaan met Griekenland. De Turks-Cyprioten weigerden echter als minderheid te worden beschouwd en eisten

handhaving van de status quo, oftewel een voortbestaan van de Britse

overheersing op Cyprus. In hun ogen zou het enige alternatief hiervoor 'taksim' zijn, oftewel de aansluiting van Cyprus bij Turkije. Als reactie op de inmiddels uitgebroken ongeregeldeheden en om het verzet tegen de Britten de wind uit de zeilen te nemen, kwamen in 1959 Engeland, Turkije en Griekenland drie verdragen plus een 'interimgrondwet voor Cyprus' overeen, die moest leiden tot de totstandkoming van een onafhankelijke republiek Cyprus. De drie verdragen die Engeland, Turkije en Griekenland slokten en waaraan geen Cyprioot te pas kwam, zijn:

-Het VESTIGINGSVERDRAG : Hierin werd de acceptatie neergelegd van het Britse bestuur over de bases Akrotiri en Dhekelia, de SBA's (Sovereign Base Area's). Tot op heden is hierin geen wijziging gekomen.

-Het ALLIANTIEVERDRAG: Dit verdrag voorzag in de tijdelijke stationering van troepen uit Griekenland en Turkije die (in samenwerking met de eilandbewoners) één Cypriotisch leger, bestaande uit beide gemeenschappen, zouden gaan opleiden en trainen. Dit leger kreeg de naam 'de Nationale Garde'.

-Het GARANTIEVERDRAG: Hiermee garandeerden de drie landen 'de onafhankelijkheid, integriteit en veiligheid van Cyprus'.

De Griekse en Turkse instructie-eenheden nestelden zich snel daarna op het eiland en met de opleiding van de Nationale Garde (NG) is inderdaad een begin gemaakt. Ook de Republiek Cyprus zag op 16 augustus 1960 het licht.

In het begin leek alles goed te gaan. Makarios III werd de president, de Turks-Cyprioot Küçük vice-president. Er kwam een volksvertegenwoordiging met de volgende zetelverdeling: zeven Grieks- en drie Turks-Cyprioten. Verder kwam er een definitieve grondwet, waarin ondermeer de status van de Turkse en Griekse taal als gelijkwaardig werd vastgelegd. Maar bij de verdeling van overheidsbanen en de gelden begonnen de eerste problemen de kop op te steken. De Grieks-Cyprioten (die het grootste deel van de bevolking uitmaakte) eisten het grootste aandeel (80%) van het budget op en dit leverde weer heftige protesten van de Turks-Cyprioten op, omdat de ontwikkeling in hun gemeenschappen ver achter was gebleven en waar op deze manier geen verandering in zou komen. Eind 1963 kwam president Makarios met wijzigingsvoorstellen, die de Grieks-Cyprioten nog meer zeggenschap gaf. De Turks-Cyprioten, die de grondwet hadden geaccepteerd omdat deze hun bescherming bood tegen 'enosis' en hen als gemeenschap erkende, voelden zich bedreigd en trokken zich uit protest terug uit de overheidsfuncties. Niet lang daarna escaleerde de situatie en brak in feite de burgeroorlog uit. Hierbij vielen honderden doden. Politieagenten en voormalige Grieks-Cypriotische verzetsleden vormden militiebenden en hielden bijvoorbeeld in de Turkse wijk van Nicosia vreselijk huis.

GEBRUIK EN MISBRUIK GARANTIEVERDRAG

Op basis van het Garantieverdrag bood de Britse troepenmacht president Makarios hulp aan en met ondersteuning van de Griekse en Turkse instructie-eenheden werd getracht de twee Cypriotische gemeenschappen uit elkaar te houden. Er werd een globale scheidingslijn dwars over het eiland getrokken, later door de VN omgezet in een bufferzone, de zogenaamde "GREEN LINE". Ondanks deze maatregelen bleven onder onschuldige burgers slachtoffers vallen, wat de VN deed besluiten in februari 1964 een vredesmacht (UNFICYP)

naar Cyprus te sturen. Ondanks de aanwezigheid van deze VN eenheden bleven de bloedige confrontaties voortduren, waarbij meer dan 1000 mensen om het leven kwamen. Hierbij werden de Turks-Cyprioten het zwaarst getroffen. Velen vluchtten naar veiliger oorden en zo ontstonden tal van nieuwe Turks-Cypriotische enclaves zoals bij Nicosia, Kyrenia, Famagusta, Larnaca en Paphos. Het zal duidelijk zijn dat de Turks-Cypriotische militairen zich toen allang uit de NG hadden teruggetrokken om zich ter bescherming van huis en haard in de enclaves verdienstelijk te maken. De open plaatsen werden opgevuld door Cypriotische 'enosis'-aanhangers, maar ook vanuit Griekenland werden officieren en specialisten bij de NG gedetacheerd en wapens geleverd. Griekenland motiveerde deze steun officieel door te wijzen op het Garantieverdrag. Volgens de Griekse regeringsverklaring werd de veiligheid van de Grieks-Cypriotische gemeenschap door terroristische benden van de Turkse gemeenschap op het eiland geweld aangedaan en het voortbestaan van de onafhankelijke republiek Cyprus ernstig bedreigd. Politieke waarnemers meenden echter dat het hier een poging van het Griekse kolonelsregime betrof om met behulp van de NG Cyprus gewelddadig

'enosis' op te dringen. Tot 1974 wisselden relatief rustige perioden zich af met perioden van bloedige conflicten. Een ernstig incident vond plaats op 6 augustus 1964. Eenheden van de NG bestookten met mortieren een Turks bevoorradingskonvooi, nabij de geïsoleerde Turks-Cypriotische enclave Kokkine. Turkse vliegtuigen reageerden met bommen en napalm op Griekse NG-posities en op Grieks-Cypriotische dorpen. Hierdoor kwamen 300 Grieken en Grieks-Cyprioten om het leven. In samenwerking met de communisten slaagden de socialisten (onder Makarios) erin de verkiezingen van 1971 te winnen. Het Griekse kolonelsregime vond hierdoor haar enosis-plannen gedwarsboemd en zag hierin de hand van de herkozen president, aartsbisschop Makarios. Het resultaat liet niet lang op zich wachten. Makarios overleefde twee moordaanslagen, maar een door Athene georkestreerde coup slaagde wel. De Turkenhater Nikos Sampson, die in 1964 talloze Turks-Cyprioten in Nicosia had omgebracht, werd president en veel enosis-aanhangers werden in de regering opgenomen. Alle VN resoluties en Turkse waarschuwingen ten spijt kwam er geen verbetering in de situatie met betrekking tot de miserabele situatie waarin de Turks-Cyprioten zich bevonden.

**Aartsbisschop Makarios inspecteert
mannschappen van de Nationale Garde**

Foto: Archief Spaarnestad

In 1974 was het geduld van garantieland Turkije op. Turkse troepen landden op 20 juli bij Kyrenia en met luchtlandingen bij Nicosia. Twee dagen later werd onder internationale druk een wapenstilstand gesloten, maar nog geen maand later werd de interventie een Turkse invasie. Het resultaat daarvan was dat het gebied van de huidige TRNC vast in Turkse handen kwam. Een ander logisch gevolg waren de grote vluchtelingenstromen. Ongeveer 160.000 Grieks-Cyprioten waren naar het zuiden, en 50.000 Turks-Cyprioten naar het noorden gevlucht. Naast een territoriale tweedeling was hierdoor tevens een nagenoeg totale scheiding van de twee bevolkingsgroepen een feit geworden. Sindsdien is in die situatie geen verandering gekomen.

Een ander feit was dat het GARANTIEVERDRAG mettertijd ontkracht was. De bedoeling van het verdrag was om gezamenlijk garant te staan om de jonge republiek Cyprus een kans op stabiele zelfstandigheid te geven. Maar de garantielanden, zeker Griekenland en Turkije, hebben met eenzijdige steun aan de twee Cypriotische gemeenschappen het verdrag uit eigenbelang benut.

Hun invloed op Cyprus is daardoor zowel militair, politiek als economisch onmiskenbaar van belang geworden. Noch de twee gemeenschappen, noch de internationale gemeenschap kan om deze landen heen als er sprake is van onderhandelingen voor een definitieve vredesregeling in het Cyprusconflict. Daarnaast wordt de Cypruskwestie door Griekenland en Turkije ook als chantagemogelijkheid gebruikt. Zonder bijvoorbeeld de toestemming en medewerking van Griekenland hadden de Russische S-300 raketten nooit aangekocht kunnen worden, laat staan geplaatst.

Cyprus en Griekenland hebben immers een militair samenwerkingsverdrag?

Turkije heeft daarentegen bijvoorbeeld op het noord-Cypriotische deel van het eiland ongeveer 30.000 man aan reguliere troepen en een sterkere luchtmacht geïmporteerd. Daarenboven hebben in de loop der jaren naar schatting 50 duizend Turkse immigran-

ten een dreigende leegloop van het veel armere noorden kunnen voorkomen. Ondanks het feit dat zijn optreden anders doet vermoeden en Ankara het publiekelijk ontkent, is de Turks-Cypriotische leider Rauf Denktaş in wezen niets anders dan een marionet van de Turkse autoriteiten. Van de zogenaamde *Proximity Talks*, de toenaderingsgesprekken tussen delegaties van de Turks- en Grieks-

Cyprioten die naar verwachting op 23 mei 2000 in New York de derde ronde ingaan, hoeven we niet veel te verwachten. Het enige doel van deze ontmoetingen is in eerste instantie die van het 'ijs breken', ter voorbereiding van de echte onderhandelingen.

Derhalve is de conclusie van bovenstaande dat elke positieve wijziging in de Cyprus-patstelling in de handen van zowel Athene als Ankara is gelegen. Reden genoeg dus om elke politieke gebeurtenis met betrekking tot de zogenaamde *guarantor powers* van Cyprus, Griekenland en Turkije, met argusogen te blijven volgen.

koersval van de Atheense effectenbeurs van begin april, juist nu deze regeringspartij het electoraat voor had gehouden dat het met de economie prima ging. Het land omarmt Europa en wordt binnenkort toegelaten tot de EMU, de Europese Monetaire Unie.

De Griekse Premier Simitis

Aan de andere kant werd gevreesd dat Simitis en zijn sociaal-democraten, in de ogen van (een deel van) de Griekse kiezers, met hun politieke toekomstplannen té hard van stapel liepen. Daarnaast vreesden politologen na fors verlies van de oppositiepartij Nieuwe Democratie (ND) onder de 44-jarige leider Kostas

Intensivierte außenpolitische Bemühungen der Türkei in der neuen Rolle als Regionalmacht lassen auch das Konfliktpotential zwischen den Volksgruppen auf Zypern (oben Proteste an der griechisch-türkischen Demarkationslinie) wieder ansteigen.

VERKIEZINGEN GRIEKENLAND

Aan de vooravond van de Griekse parlementsverkiezingen, die op zondag 9 april gehouden zouden worden, hield 'Brussel' de adem in. Zouden de regerende sociaal-democratische partij Pasok van premier Simitis opnieuw winnen? Wat gevaarlijk leek was de

Karamanlis, een splitsing van die partij in een centrum-rechts deel en een extreem-rechts deel. Tenslotte werd ook een mogelijke winst van de ronduit Euro-vijandige Communistische Partij als zeer onwenselijk beschouwd. Toen een zichtbaar opgeluchte Simitis zondagnacht tegen tweeën voor de internationale pers verscheen, had hij een volzin klaar die op de Griekse televisie werd uitgezonden. Het belang

van zijn overwinning was vele malen groter dan de cijfers toonden, sprak de leider van de Pasok. Hiermee bagatelliseerde hij het feit dat slechts was gewonnen met een verschil van iets meer dan 1 procent, ongekend klein dus. Door het verkiezingsysteem kreeg Pasok hierdoor 33 zetels meer dan de oppositionele ND van Kostas Karamanlis. Die riep zichzelf echter uit tot morele winnaar van de slag om de kiezers. Zijn woordvoerder Spiliopoulos heeft dit herhaaldelijk bevestigd en wees erop dat "... men dit land niet kan besturen met een dergelijk kleine voorsprong. Nog nooit heeft een oppositie zoveel stemmen behaald", stelde hij. "De regering kan hier niet omheen. Het electoraat heeft duidelijk gevraagd om een samenwerking van de twee grote partijen". Het pikante in de situatie is dat de geldende kieswet, die de grootste partij wat haar ledental in het parlement betreft, zwaar bevoordeelt. Deze structuur is echter in 1998 uitgedacht door de toen regerende Nieuwe Democratie, die nu dus voor de derde keer in de kuil is getuimeld die zichzelf heeft gegraven. Toentertijd was het op zichzelf logische argument gebruikt dat het land steeds regeerbaar moet blijven. De immense teleurstelling binnen de partij heeft er al toe geleid dat verschillende kopstukken hebben aangedrongen op een partijcongres, later dit jaar.

OFFICIELE UITSLAG

PARLEMENTSVERKIEZINGEN

Van de 9,3 miljoen geregistreerde kiezers kwam 75% opdagen.

Van de 300 parlamentszetels veroverde....

(de regerende) Pasok:

43,79 % = 158 zetels, (was 160)

Nieuwe Democratie (ND):

42,73 % = 125 zetels, (was 103)

Communistische KKE:

5,53 % = 11 zetels,

Groenlinkse 'Synaspismos':

3,2 % = 6 zetels.

Maar ook premier Simitis heeft het sinds zondag een stuk moeilijker gekregen. Hij kan bogen op successen op economisch en buitenlands politiek gebied. Hij is erin geslaagd de econo-

mie zodanig te hervormen dat zijn land mogelijk uiterlijk volgend jaar tot de EMU wordt toegelaten. In juni beslissen de Europese leiders definitief over de Griekse toetreding. Daarnaast is er de ontspanning met de oude rivaal, Turkije. Griekenland gaf zijn verzet weliswaar onder druk van de EU - tegen de Turkse EU-kandidatuur op. Bijkomend gevolg van deze Griekse diplomatie is evenwel dat de problemen die Griekenland met Turkije heeft over Cyprus en de Egeïsche Zee, nu ook de problemen van de EU zijn geworden.

Wat de kiezers aan Simitis echter goed duidelijk hebben gemaakt is, dat meer aandacht moet worden besteed aan de binnenlandse politiek. Het nieuwe kabinet zal voortvarend de problemen moeten aanpakken in de gezondheidszorg, de sociale zekerheid en in het onderwijs.

Foreign Minister George Papandreou of Greece, left, shaking hands Thursday in Ankara with Prime Minister Bulent Ecevit of Turkey.

IHT 21-01-00

KABINET MET VELE NIEUWE GEZICHTEN

Premier Simitis ging evenwel voortvarend van start. Vier dagen na de verkiezingsdag al riep hij zijn nieuwe regering voor de eerste zitting bijeen. Kort daarvoor had de inauguratie van het voltallige vernieuwde kabinet door aartsbisschop Christodoulos, in tegenwoordigheid van president Stephanopoulos plaats gevonden. In het kabinet is een recordaantal van vijf vrouwen opgenomen onder de 43 ministers en onderministers (staatsse-

cretarissen). Van hen treedt bijna de helft voor het eerst aan. Op bijvoorbeeld de essentiële posten Buitenlandse Zaken (Papandreou), Binnenlandse Zaken (Vasso Papandeou), Financiën (Papantonio), Defensie (Tsochatzopoulos) en Openbare werken/milieu (Laliotis) blijven de oude ministers aan. Opvallend was de benoeming (Cultuur) van de temperamentvolle Pasok-zwaargewicht Theodoros Pangalos. Vorig jaar moest hij als minister van Buitenlandse Zaken aftreden wegens de onhandige aanpak van de affaire-Öcalan. De twee andere ministers, die toen hun portefeuille verloren, keerden eveneens in de nieuwe regering terug.

VERKIEZINGEN: DE TURKSE REPUBLIEK NOORD-CYPRUS (TRNC)

Wordt Rauf Raif Denktash als president van de TRNC (of KKTC) herkozen? Dat was de vraag die men zich stelde aan de vooravond van de eerste en mogelijk ook definitieve verkiezingsronde op 16 april. Peilingen hadden toen al aangegeven dat het de 76-jarige veteraan opnieuw zou

Rauf Denktash

De Volkskrant 19-03-98

gaan lukken. Er werd echter aan getwijfeld of hij ook de benodigde 50 procent van de stemmen zou halen. Zo niet, dan zou er een tweede ronde (gepland voor 22 april) gehouden moe-

ten worden. De situatie zag er voor hem gunstig uit: de meeste Turks-Cyprioten vinden dat Denktash hun belangen vier decennia lang goed heeft verdedigd. Met zijn onbuigzame houding en zijn fabelachtig traineertalent heeft hij hun respect gekregen. Daarnaast heeft Denktash uitmuntende relaties met het Turkse establishment, zonder wiens steun zijn ministaatje binnen de kortste keren zou verkrumelen. Toch is de oppositie tegen Denktash in de loop der jaren gegroeid.

DE OPPOSITIE

Zijn voornaamste rivaal is premier Dervis Eroglu. Na een intern conflict nam Eroglu de door Denktash opgerichte Nationale Eenheidspartij (UPB) van hem over. Uitgetreden UPB-dissidenten stichtten echter in 1993 de Democratische Partij (DP), die sinds 1996 geleid wordt door de zoon van Denktash, Serdar. Van hem heeft de oude Denktash, die zichzelf afficheert als onafhankelijk en boven de partijen staand, uiteraard niets te vrezen. Na Eroglu is Mehmet Ali Talat, leider van de Republikeinse Turkse Partij (CTP), een belangrijke presidentskandidaat. Denktash staat een vredesoplossing in de weg, vindt Talat. Zelf neemt hij deel aan gesprekken tussen Turks- en Grieks-Cypriotische politici en beschuldigt Denktash ervan van de KKTC een Turkse provincie te willen maken. Een belangrijke reden voor deze gedachte is dat veel van de ongeveer 50.000 Turkse immigranten, die zich sinds de invasie van 1974 op het noordelijk deel van het eiland hebben gevestigd, Denktash onvoorwaardelijk steunen. Daarnaast zijn veel Turks-Cyprioten bang dat door die immigratie hun identiteit en cultuur verloren zal gaan. Een gevolg hiervan is dat de jeugd het straatarme staatje in grote getale ontvlucht, op zoek naar werk. Genoeg onvrede dus, maar vreemd genoeg lijkt de positie van Denktash onaantastbaar.

16 APRIL, DE EERSTE RONDE
In de eerste verkiezingsronde in de

eenzijdig uitgeroepen Turkse Republiek van Noord-Cyprus slaagde geen van de acht presidentskandidaten erin om de absolute meerderheid (50% van de stemmen) te halen. Een tweede ronde werd dus noodzakelijk en zou op 22 april worden uitgevoerd. De enige twee kandidaten voor de eindoverwinning werden zoals verwacht Dervis Eroglu en Rauf Denktash, die nu slechts 6% meer stemmen in de laatste ronde zou moeten krijgen dan zijn rivaal Eroglu. Waarnemers achten dat echter te weinig om een krachtige onderhandelingspositie te kunnen innemen richting de Grieks-Cyprioten. Voor de compleetheit volgt hieronder een schema met de uitslag:

UITSLAG PRESIDENT VERKIEZINGEN (CYPRUS PIO, 18-4-00:)	
Rauf Denktash	43.67%
Arif Hasan Tahsin	2.60%
Dervis Eroglu	30.14%
Sener Levent	0.92%
Mustafa Akinci	11.70%
Turgut Afsaroglu	0.56%
Mehmet Ali Talat	10.30%
Ayhan Kaymak	0.35%

TWEEDE RONDE (22 APRIL) AFGEBLAZEN

Volkomen onverwachts heeft Eroglu zich op 19 april uit de race teruggetrokken. Deze stap maakte de tweede verkiezingsronde dus 'overbodig'. De 'Constitutionele' Verkiezingsraad had deze beslissing genomen nadat Eroglu zijn besluit om als kandidaat terug te treden officieel aan de Raad had voorgesteld, aldus woordvoerder Salih Dayioglu. Premier Eroglu zou zich naar verluid hebben teruggetrokken omdat hij geen enkele kans zou maken in de beslissende laatste ronde.

HOE NU VERDER?

Het feit dat Denktash, veertig jaar lang onvermoeibaar strijder voor de Turkse minderheid op het eiland, niet in één ronde 50 procent van de kiezers achter zich kreeg, komt zijn prestige niet ten goede. Een groeiend aantal Turks-Cyprioten vraagt zich terecht af of de oude rot niet een sta-in-de-weg is voor een oplossing voor het gedeelde ei-

land. Op 23 mei zal Denktash echter Glafcos Clerides, president van Grieks-Cyprus, in New York ontmoeten. Dan start het vervolg van de door de VN gesteunde vredesbesprekingen (*Proximity Talks*). Het feit echter dat zij daar niet rechtstreeks met elkaar praten spreekt boekdelen. Denktash wil Clerides pas persoonlijk ontmoeten als deze hem erkent als hoofd van een onafhankelijk land en gaat slechts akkoord met een Cypriotische federatie van twee soevereine staten. Clerides wordt echter door alle landen (op Turkije na) erkend als staats-hoofd van geheel Cyprus. Hij wil niet verder gaan dan een Cyprische confederatie, onder één regering. Diplomatieke waarnemers verwachten dat Turkije Denktash onder druk zal zetten om mee te werken aan een oplossing. Daarnaast wordt verwacht dat ook Griekenland op de achtergrond een grotere rol richting Clerides zal gaan meespelen. Er wordt op gewezen dat de verhoudingen tussen beide *guarantor powers* van Cyprus, sinds hun wederzijdse hulp bij natuurrampen, opmerkelijk zijn verbeterd.

President Demirel bezoekt de "Turkse Republiek Noord-Cyprus"

FAZ 27-07-99

PRESIDENTSVERKIEZINGEN TURKIJE

ECEVIT'S NEDERLAAG

Op 16 mei loopt de ambtstermijn van de 75-jarige Turkse president Süleyman Demirel af. De man was zeven keer premier voordat hij in 1993 president werd. De termijn voor een Turkse president is zeven jaar. Samen met de Turkse premier Bulent Ecevit behoort hij tot de garde der Turkse

politici, die sinds jaar en dag het beeld van het seculiere establishment bepalen. Ecevit had het plan opgevat de grondwet zodanig te veranderen dat Demirel nog vijf jaar zou kunnen aanblijven. Hij motiveerde zijn voorstel door te verklaren dat hij zich zorgen maakt over de politieke en economische stabiliteit van Turkije. Om alle partijen binnen het Turkse parlement over de streep te kunnen trekken had hij zijn plan verpakt in een pakket van drie voorstellen: 1- de ambtstermijn voor de president wordt teruggebracht naar vijf jaar, maar de president kan nu voor de tweede keer worden gekozen; 2- de pensioenregeling voor volksvertegenwoordigers wordt verbeterd, bedoeld om de parlementariërs gunstig te stemmen; 3- beperking op het verbod op politieke partijen, bedoeld om de steun van de oppositionele Partij van de Deugd te verkrijgen. De openbare aanklager was namelijk bezig aan een rechtszaak om deze streng-gelovige partij te verbieden. Vol goede moed bracht Ecevit zijn voorstel op 5 april jl. in stemming. Maar het parlement besloot anders. Van de 535 aanwezige parlementariërs stemden 303 voor en 177 tegen, de reststemmen waren ongeldig. Daar de stemming in verborgenheid plaats had, werd niet duidelijk wie zich tegen het pakket hadden gekeerd. Het voorstel kreeg de benodigde meerderheid dus niet en dat betekende voor Ecevit niets minder dan een forse politieke nederlaag. Waarnemers geloven dat president Demirel bij veel afgevaardigden slecht ligt. Daarnaast werd vermoed dat nogal wat coalitiepartijen eigen kandidaten op het oog hadden als opvolger van Demirel. Ecevits regeringscoalitie bestaat uit zijn centrum-linkse DSP, de conservatieve Moederlandpartij (ANAP) en de extreem-rechtse MHP. Bijvoorbeeld zien veel ANAP-leden graag dat hun leider, oud-premier Mesut Yilmaz, president wordt. Ook Yildirim Akbulut, de huidige parlamentsvoorzitter en ANAP-lid, werd genoemd. Vanwege zijn vermeende kleurloosheid is hij volgens waarnemers algemeen acceptabel. Selahattin van de MHP gooit ook hoge ogen. Çakmak, de huidige mi-

nister van Defensie, zou voor de Turkse strijdkrachten een aanvaardbare kandidaat zijn. In ieder geval werd besloten dat, vanaf 17 april, het parlement tien dagen de tijd kreeg om met kandidaten te komen.

TURKSE LEGER BLIJFT GROTE BEMOEIAL

De veronderstelling dat het leger geen zeggenschap zou hebben over de opvolging van het staatshoofd, is in Turkije ondenkbaar. Vandaar dat premier Ecevit op vrijdag 14 april door het leger was 'uitgenodigd' om over het presidentschap te komen 'praten'. In een onderhoud van veertig minuten kreeg hij te horen aan welke eisen de presidentskandidaat moet voldoen, wil deze de zegen van het leger krijgen. Ecevit vergoelijkte deze situatie door erop te wijzen dat de belangstelling van het leger niet meer dan logisch was. Volgens hem hebben de strijdkrachten een speciale en belangrijke relatie met de president. Immers, volgens de Turkse grondwet is de president namens het parlement de baas over alle strijdkrachten, zo verdedigde Ecevit dat hij in feite als een kleine jongen op het matje was geroepen. Op dezelfde dag stelde het leger in een officiële verklaring dat het 'bepaalde denkbeelden heeft over de principes en de vereiste kwaliteiten van diegene die de volgende president van Turkije zal worden'. Een week daarvoor had opperbevelhebber Huseyin Kivrikoglu in besloten kring al laten weten dat de strijdkrachten een stevige vinger in de pap willen houden. De nieuwe president moest iemand zijn van onbesproken gedrag, iemands naam in geen enkel corruptieonderzoek of schandaal wordt genoemd. Onmiddellijk werd dat gezien als een openlijke afwijzing van de eventuele kandidatuur van ANAP-leider Yilmaz, wiens naam genoemd is in een corruptieschandaal rond de privatisering van een bank. Yilmaz had het vertrouwen overigens al verloren toen hij het leger kapittelde over hun kruistocht tegen de hoofddoekjes en verklaard had dat zij zich niet moesten bemoeien met de dagelijkse gang van zaken.

Mustafa Kemal, genant Atatürk, gab den Türken eine neue Identität. Sie nannten sich nicht mehr "religiöse Gemeinschaft", sondern "Nation".

ÖMZ 1/1997

Het feit dat het leger zich voor de zoveelste maal zo politiek manifesteert, doet het ergste vrezen voor de democratische hervormingen die, conform de EU-eisen-, in Turkije noodzakelijk zijn om uiteindelijk tot de Europese Gemeenschap te kunnen toetreden. Met Europa hebben wij niets te maken, laten de generaals tussen neus en lippen weten. Wij zijn de erfgenamen van Atatürk (de grote nationalistische stichter van het huidige Turkije) en staan pal voor zijn idealen. Als iemand dat niet democratisch vindt, jammer dan. Wij verdedigen de seculiere eenheidsstaat die wordt bedreigd door de politieke islam en door de Koerden. Wij zullen alle maatregelen nemen die we nodig achten, democratisch of niet.

Bij de Europese Unie moeten de monden zijn opengevallen door de openlijke actie van het leger. Hoezo is Turkije op de goede weg richting EU? Hoe valt dat te rijmen met Ecevits belofte dat Ankara binnen een jaar of vijf aan alle EU-verplichtingen kan voldoen? Achter de schermen vallen nog somberder geluiden te horen. Een hoge EU-ambtenaar zei onlangs in Istanbul dat het uitgesloten is dat Turkije zich binnen twintig jaar als EU-lid zal kwalificeren. De politieke

wil in Ankara ontbreekt daartoe. Sterker nog, hij had zelfs zijn twijfels of het land ooit lid van de Unie zal worden. Hoe dan ook, de recente uitspraken van het leger doen in elk geval het ergste vrezen.

DE REGERINGSKANDIDAAT

Het had de nodige voeten in de aarde, maar laat in de avond van maandag 20 april maakte premier Ecevit in het bijzijn van de leiders van de twee andere regeringspartijen bekend dat een akkoord was bereikt over een gezamenlijke coalitiekandidaat. Het betreft de 59-jarige president van het Constitutionele Hof, Ahmet Necdet Sezer. In een latere verklaring in het parlement heeft Ecevit hem met nadruk bij de oppositie aanbevolen. "We hebben hun gesuggereerd dat we onze krachten moeten verenigen achter een kandidaat wiens onafhankelijkheid door niemand ter discussie kan worden gesteld", aldus de premier. Mr. Sezer was een relatief onbekende, totdat hij vorig jaar publiekelijk opriep tot modernisering van de Turkse wetgeving. In een opzienbarende speech drong hij aan op "verzachting van de anti-terroristen wetten, die aanmoedigen om andersdenkenden te bedreigen, net zoals wetten die de vrijheid van politieke partijen, vakbonden en de pers beperken". Ook zei hij dat het verbod op het gebruik van de Koerdische taal in strijd is met het internationaal recht. "Hoewel iedereen weet dat vrijheid van meningsuiting de

De nieuwe Turkse president Sezer

basis is van de democratie, zijn we nog niet in staat gebleken de hindernissen

op te ruimen die ons ervan weerhouden dat toe te laten", aldus Sezer in zijn toespraak. Recent zei hij dat Turkije de grondwet zou moeten aanpassen omdat die was ontworpen tijdens de staat van beleg, die onmiddellijk volgde op de militaire coup van 1980.

DE STEMRONDES

Op donderdag 27 april leverde de eerste stemronde nog geen Turkse president op. Buiten Sezer deden nog tien andere kandidaten een gooi naar de overwinning. Maar er waren nogal wat dwarsliggers in het parlement. De door premier Ecevit naar voren geschoven coalitiekandidaat Sezer kreeg slechts 281 stemmen, 86 minder dan de tweederde meerderheid die hij nodig had om direct gekozen te worden. De uitslag bewees dat het parlement de oproepen van alle politieke leiders aan zijn laars had gelapt, die onder het oog van de TV camera's een steunbetuiging aan de regeringskandidaat ondertekend hadden. Bij veel 'gewone' parlementariërs bestond onvrede over dit 'dictaat'. Ook was er onvrede over het feit dat Sezer een kandidaat is van buiten het parlement. Nadat de uitslag bekend was geworden trokken drie kandidaten zich uit de race terug.

De tweede stemronde, die op maandag 1 mei werd gehouden, leverde opnieuw geen oplossing en dus geen president op. Sezer bereikte opnieuw geen tweederde meerderheid van 367 stemmen. Parlementsvoorzitter Akbulut werd met 88 stemmen een goede tweede.

De derde stemronde van vrijdag 5 mei zou de uiteindelijke beslissing moeten brengen. In deze beslissende ronde was echter een absolute meerderheid van 276 stemmen vereist. Volgens waarnemers zou Sezer deze ronde zeker winnen. En jawel, toen om precies 16.15 uur de stemmen waren geteld maakte parlementswoordvoerder Ali İliksoy onmiddellijk daarna de uitslag wereldkundig. Hij benadrukte dat de winnaar de absolute meerderheid had behaald zoals in artikel 102 van de Turkse grondwet is neergelegd. Door de 549 aanwezige

parlementariërs waren 533 geldige stemmen uitgebracht: Sezer werd met 330 stemmen de tiende Turkse president. Een goede tweede met 113 stemmen werd Nevzat Yalcintas, vice-voorzitter van de islamitische Partij van de Deugd, Fazilet (FP) uit Istanbul. Tot slot werd medegedeeld dat president Demirel zijn functie blijft uitoefenen tot 16 mei. Op die dag zal de nieuwe president zijn ambt aanvaarden.

HOGE VERWACHTINGEN

Met Sezers benoeming komt er een eind aan een frusterende periode in de Turkse binnenlandse politiek. Door al het politiek getouwtrek over het handhaven van president Demirel, is er nog steeds geen begin gemaakt met het hervormingsbeleid dat van Turkije een geloofwaardige kandidaat voor de EU moet maken. Sommige kranten wijzen beschuldigend in de richting van de populaire premier Ecevit, die maar niet zo koppig had moeten proberen Demirel in het zadel te houden.

Ahmet Sezer staat bekend als 'Europeaan'. Zo wil hij de Turkse staat democratiseren en de rol van het leger terugdringen. Heel bijzonder is ook dat hij de rol van de president aan banden wil leggen. Het Turkse staatshoofd heeft formeel een ceremoniële functie, maar is achter de schermen zeer gezaghebbend. "De macht van de president overschrijdt de grenzen van de democratie, ... aan de basis van alle problemen van Turkije ligt de gewoonte om zich niet aan de wet te houden", aldus Sezer in zijn eerste persconferentie op 5 mei. Eén ding is zeker: de aankomend president zal al zijn juridische kennis en diplomatieke vaardigheden nodig hebben om de kibbelende politieke partijen en het invloedrijke leger uit elkaars haren te houden en daarnaast tegelijkertijd populair te blijven.